

Kemikalieinspektionen är en myndighet under regeringen. Vi arbetar i Sverige, inom EU och internationellt för att utveckla lagstiftning och andra styrmedel som främjar god hälsa och bättre miljö. Vi har tillsyn över reglerna för kemiska produkter, bekämpningsmedel, ämnen i varor och gör inspektioner. Vi granskar och godkänner bekämpningsmedel innan de får användas. Vårt miljö kvalitetsmål är Giftfri miljö.

November 2014

Klassificering och märkning enligt CLP

Alla kemiska produkter som säljs ska vara klassificerade med avseende på sina fysikaliska faror, hälsofaror och miljöfaror. Information om produkternas farliga egenskaper och hur man ska skydda sig själv och miljön ska lämnas i form av märkning på förpackningen.

Regler om klassificering, märkning och förpackning av kemiska ämnen och blandningar finns i den nya CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008, som gäller i hela EU. CLP-förordningen ersätter äldre regler om klassificering och märkning som finns i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7). CLP innebär stora förändringar jämfört med tidigare system för klassificering och märkning.

Gäller alla blandningar från 1 juni 2015

För ämnen, som t.ex. aceton och ättiksyra, gäller redan CLP fullt ut sedan den 1 december 2010. I säkerhetsdatablad ska dock ämnens klassificering anges enligt såväl KIFS som CLP fram till 1 juni 2015.

Senast den 1 juni 2015 ska även alla blandningar (dvs. blandningar av två eller flera ämnen) som släpps ut på marknaden vara klassificerade, märkta och förpackade enligt CLP. Det innebär att ett mycket stort antal produkter, såväl industrikemikalier som konsumentprodukter som exempelvis färger, limmer, rengöringsmedel och bilvårdsprodukter måste klassificeras och märkas om enligt de nya reglerna. Företag som levererar blandningar behöver därför se över produkternas klassificering och uppdatera märkningen, annars riskerar de att få kvar blandningar som inte får säljas. Även säkerhetsdatablad för mängder av blandningar som säljs på EU-marknaden måste uppdateras med ny information.

För att företagen ska kunna anpassa sig till de nya reglerna har CLP-förordningen införts stegvis. Under

Etiketter och säkerhetsdatablad för mängder av produkter som säljs på EU-marknaden måste uppdateras med ny information.

en övergångstid fram till 1 juni 2015 gäller CLP parallellt med äldre regler i KIFS 2005:7. Därefter upphör KIFS 2005:7 att gälla. Tänk på att en förpackning aldrig ska vara märkt enligt äldre och nya regler samtidigt.

Kan man vänta att märka om till 2017?

Om en blandning klassificerats, märkts och förpackats enligt KIFS 2005:7 och redan släppts ut på marknaden före den 1 juni 2015, vilket innebär att den vid det datumet redan ingår i leverantörskedjan, kan man vänta med att märka om blandningen enligt CLP fram till och med den 1 juni 2017. Därefter får produkter med märkning enligt äldre regler inte överlåtas.

När en blandning packas om i en annan förpackning på väg genom distributionskedjan och förpackningen ändras på ett sätt som innebär att det krävs andra märkningsuppgifter, måste dock märkningen anpassas till CLP-kraven.

Produkter som inte längre säljs vidare, utan finns för slutanvändning på arbetsplatser, omfattas inte av krav på ommärkning enligt CLP. För dessa produkter är det istället Arbetsmiljöverkets regler om märkning på arbetsplatsen som gäller.

Vem måste klassificera och märka?

Tillverkare, importörer och nedströmsanvändare av ämnen och blandningar är skyldiga att klassificera, märka och förpacka kemiska produkter innan de släpps ut på marknaden. Dessa skyldigheter gäller oavsett mängd. En nedströmsanvändare kan överta klassificeringen från en annan aktör tidigare i leverantörskedjan, förutsatt att produktens sammansättning inte ändras.

Även alla **distributörer** (inklusive återförsäljare) som säljer kemiska produkter måste se till att produkterna är korrekt märkta och förpackade när de säljs. Det är därför viktigt att återförsäljare säljer ut produkter märkta enligt äldre regler under övergångstiden fram till 1 juni 2017. En annan möjlighet är att kontakta leverantören och begära att få nya CLP-etiketter som sätts på produkterna.

Alla leverantörer i en leverantörskedja, oavsett om de är tillverkare, importörer, nedströmsanvändare (inklusive formulerare) eller distributörer ska samarbeta för att säkerställa att produkterna uppfyller kraven i CLP.

Släppa ut kemisk produkt på marknaden

Att släppa ut en kemisk produkt på marknaden innebär att man, mot betalning eller kostnadsfritt, levererar eller tillhandahåller produkten till någon annan (även annan juridisk enhet inom samma företagskoncern). Om man importerar en kemisk produkt från ett land utanför EU/EES, så räknas även det som utsläppande på marknaden. Detta gäller även om produkten importeras för egen användning.

Faropiktogram

Faropiktogrammen i CLP stämmer överens med det globalt harmoniserade systemet för klassificering och märkning av kemikalier (GHS). Koden till faropiktogrammen behöver inte anges vid märkning.

Faropiktogram	GHS-kod
	GHS01
	GHS02
	GHS03
	GHS04
	GHS05
	GHS06
	GHS07
	GHS08
	GHS09

Översiktlig plansch som klass för klass visar farokategorier, faroangivelser, piktogram och signalord enligt CLP-förordningen kan beställas kostnadsfritt från Arkitektkopia, tel: 08-505 933 35, fax 08-505 933 99, e-post: kemi@cm.se. Ange artikelnummer 511 097.

Vad innebär det att klassificera och märka?

Många kemiska produkter har farliga egenskaper som den som hanterar produkten behöver få information om. Klassificering innebär att med hjälp av fastställda kriterier på ett systematiskt sätt ta reda på en produkts farliga egenskaper med avseende på hälsofaror, miljöfaror och fysikaliska faror som t.ex. brand- och explosionsfara. De olika farorna är uppdelade i faroklasser som beskriver typ av fara, som exempelvis "Akut toxicitet" eller "Brandfarliga vätskor". Faroklasserna är i sin tur uppdelade i kategorier som beskriver graden av fara. Beroende på hur en produkt klassificeras måste viss information om farorna med produkten och hur den kan hanteras på säkert sätt lämnas i form av märkning med standardiserade fraser och symboler. För produkter som säljs i Sverige ska märkningen vara på svenska.

Förpackningar

CLP-förordningen innehåller även regler om hur farliga kemiska produkter ska förpackas. Till exempel finns regler om förpackningens utformning och att vissa produkter ska vara försedda med barnskyddande förslutning eller kännbar varningsmärkning.

Viktiga förändringar

Systemet för klassificering och märkning enligt CLP liknar det som finns i äldre regler, men det finns viktiga skillnader.

Faropiktogram

De orangea farosymbolerna ersätts av faropiktogram med svart symbol på vit bakgrund med röd ram. En farosymbol kan ersättas av flera olika faropiktogram

beroende på klassificeringen, t.ex. kan "Andreaskorset" ersättas av något av faropiktogrammen "Utropstecken", "Hälsofara" eller "Frätande".

Signalord

De farobeteckningar som angavs nära de orangea symbolerna enligt äldre regler, till exempel "Hälsoskadlig" eller "Irriterande", finns inte i CLP. Istället finns signalorden "Fara" eller "Varning", som ska anges i märkningen för att fånga användarens uppmärksamhet.

Faro- och skyddsangivelser

Systemet med farno- och skyddsangivelser i CLP är likt men inte identiskt med risk- och skyddsfraserna i KIFS 2005:7. Till exempel ersätts riskfrasen "Irriterar ögonen" med farnoangivelsen "Orsakar allvarlig ögonirritation". Det är klassificeringen i faroklass och farokategori som avgör vilka farno- och skyddsangivelser som ska anges i märkningen.

Ändrade kriterier

Införandet av CLP medför nya eller ändrade kriterier för många faroklasser. En viktig nyhet är nya kriterier och testmetoder för fysikaliska faror (brand-, explosions- och reaktivitetsfaror) som stämmer överens med de i regelverken för transport av farligt gods. För andra typer av faror innebär CLP större eller mindre ändringar. Det kan till exempel handla om att nya faroklasser och kategorier införts samt ändrade koncentrationsgränser och nya metoder för att klassificera blandningar.

Nya kriterier i CLP kan medföra att en blandning klassificeras för egenskaper som den inte klassificerades för enligt det äldre systemet. Att märka om en blandning enligt CLP är därför inte alltid så lätt. Det räcker vanligtvis inte att bara byta ut farosymboler mot faropiktogram och ersätta risk- och skyddsfraser med farno- och skyddsangivelser.

Globalt system

I och med CLP införs ett nytt system för klassificering och märkning av kemikalier, som grundas på FN:s globalt harmoniserade system (GHS). Gemensamma internationella regler ska ge bättre skydd för hälsa och miljö och underlätta internationell handel.

Bindande klassificering och märkning

För vissa ämnen har myndigheterna beslutat om en klassificering och märkning som måste tillämpas av leverantörerna av ämnet (som sådant eller i en blandning). Förteckningen över ämnen med bindande EU-gemensam klassificering och märkning finns i bilaga VI till CLP-förordningen. Bilagan innehåller ämnens klassificering enligt både CLP och det äldre systemet. Bilagan uppdateras fortlöpande.

För ämnen som inte har en klassificering upptagen i bilaga VI gäller att företagen själva ska klassificera och märka ämnet med hjälp av kriterierna i CLP, s.k. egenklassificering. Samma sak gäller för de faroklasser som inte omfattas av den bindande klassificeringen för ett visst ämne på bilaga VI. Företagen ska också själva klassificera alla blandningar.

Klassificerings- och märkningsregister

Den Europeiska kemikaliemyndigheten, Echa, har upprättat ett offentligt register över klassificering och märkning av **ämnen**, det så kallade klassificerings- och märkningsregistret. Registret innehåller både klassifice-

ring enligt bilaga VI till CLP och företagens egenklassificeringar. Tillverkare och importörer som släpper ut farliga ämnen (som sådana eller ingående i blandningar i sådana koncentrationer att blandningen klassificeras som farlig) ska anmäla uppgifter om ämnens klassificering och märkning till Echa. Anmälan ska ske inom en månad efter att ämnet har släppts ut på marknaden (oavsett mängd). Registret är sökbart och finns på Echa:s webbplats.

Fråga Kemikalieinspektionen

Upplysningstjänsten **Fråga Kemikalieinspektionen** svarar på frågor från tillverkare, importörer, distributörer, nedströmsanvändare och andra berörda om ansvar och skyldigheter när det gäller kemikaliekontroll.

Se www.kemikalieinspektionen.se/fraga

Här finns mer information

Kemikalieinspektionens webbplats:
www.kemikalieinspektionen.se/clp

Europeiska kemikaliemyndigheten Echa:s webbplats: www.echa.europa.eu

Här finns stöd för dem som behöver klassificera och märka produkter enligt CLP.

Se särskilt stöd för klassificering av blandningar under länken <http://echa.europa.eu/sv/support/mixture-classification>. Sidorna guidar steg för steg hur man klassificerar och märker blandningar.

Särskilda vägledningsdokument med klassificerings- och märkningsexempel finns här: <http://echa.europa.eu/sv/guidance-documents/guidance-on-clp>

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap:
www.msb.se

MSB är ansvarig myndighet för transport av farligt gods på land, och expertmyndighet för kemiska produkters fysikaliska faror. För att undvika dubbel märkning på yttreförpackningar, kan CLP:s faropiktogram i vissa fall ersättas av varningsetiketter för farligt gods.

Arbetsmiljöverket: www.av.se

Arbetsmiljöverket är ansvarig myndighet vad gäller märkning av kemikalier som används på arbetsplatsen.